

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний медичний університет
Освітня програма	36968 Медицина
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	222 Медицина

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний медичний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36968
Назва ОП	Медицина
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Хитрий Григорій Павлович, Павлюк Оксана Миколаївна, Сілкіна Юлія Валеріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	02.06.2021 р. – 04.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3965/view>

Програма візиту експертної групи <blob:https://office.naqa.gov.ua/372d3adb-4618-4944-b6dd-126833c529cd>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП має чітко сформульовану мету, яка віддзеркалює місію та стратегію ЗВО. Програма враховує галузевий та регіональний контекст через наукові напрямки досліджень, що відбивають особливості Харківського регіону. Обсяг програми в кредитах ЄКТС є достатнім. Програма передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії, однак вибіркові дисципліни дещо обмежують право вибору через недосконалий перелік. Частка вибіркових дисциплін складає 26,2%. Вдосконалення освітньої програми відбувається регулярно, але зміни не в повній мірі враховують потреби здобувачів. Програмні результати навчання ОНП враховують потреби та очікування стейкхолдерів. Інформація щодо цілей, змісту ОНП, порядку та критеріїв оцінювання знань й умінь розміщена на сайті, доводиться до відома здобувачів. Процедури проведення контрольних заходів є зрозумілими. Правила прийому на ОНП є чіткими та зрозумілими, враховують особливості програми. Форма та зміст вступних випробувань дозволяють визначити необхідний вхідний рівень знань. ЗВО надає аспірантам ресурси для проведення наукових досліджень, апробації результатів та захисту дисертації. Політика запобігання академічній недоброчесності проводиться активно із залученням міжнародного досвіду. Освітнє середовище є безпечним для життя та роботи всіх учасників освітнього процесу. ЗВО має достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Структура та навігація сайту ЗВО є зручною, зрозумілою та інформативною для користувача.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Університет активно розвиває міжнародні зв'язки, є членом декількох міжнародних освітніх асоціацій (USERN, ORPHEUS), що дозволяє отримувати досвід щодо аналогічних освітніх програм. ОНП передбачає активне набуття здобувачами навичок категорії soft skills. ЗВО надає можливість аспірантам використання своїх наукових та інших ресурсів на безоплатній основі (наукові лабораторії, клінічні бази, електронні бібліотеки видань бази Scopus та Web of Science, закупівля реактивів, публікації в журналах університету, участь у конференціях, перевірка робіт на плагіат). Активно пропагується політика дотримання засад академічної доброчесності. Науково-педагогічні працівники мають високий рівень кваліфікації та постійно підвищують свою педагогічну майстерність. Існує система матеріальної та нематеріальної мотивації професорсько-викладацького складу, ЗВО залучає до реалізації ОНП досвідчених професіоналів-практиків, завідувачів профільних відділень лікувальних закладів. В університеті діє Навчально-науковий інститут якості освіти, впроваджена система менеджменту якості за міжнародним стандартом ISO 9001:2015. ЗВО має власну Університетську клініку, сучасні науково-дослідні лабораторії, заключені договори з науково-дослідними установами м. Харкова.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Структура та зміст ОНП у частині формування індивідуальної освітньої траєкторії частково відповідає інтересам аспірантів. Підхід до процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії, на думку ЕГ, є суто формальним і не дозволяє повноцінно реалізовувати це право здобувачеві. Такий компонент ОНП, як структуро-логічна схема, відсутня. Навчальний план потребує вдосконалення, оскільки щільність графіку виконання освітньої складової може стати на заваді процесу планування дисертаційної роботи, а також набору матеріалу для наукового дослідження. Процедура проміжної атестації потребує вдосконалення. Список рекомендованої літератури, запропонований для підготовки до вступних фахових випробувань, потребує оновлення. Недостатньою є активність аспірантів щодо академічної мобільності. Відсутня система рейтингового оцінювання кожного викладача, яка є елементом створення конкурентного середовища. ЕГ відмітила недостатній рівень реагування адміністрації ЗВО на побажання здобувачів, які вони висловлюють під час анкетування. Експертною групою рекомендовано: - додати структуро-логічну схему викладання освітніх компонентів в ОНП, а також у розділі 5 ОНП вказати особливості системи контролю якості, яка є сертифікованою за міжнародним стандартом ISO 9001:2015; - розширити перелік освітніх компонентів за вибором, включивши в нього універсальні для аспірантів з фундаментального та клінічного напрямків дисципліни, з урахуванням їхніх побажань; - повернутися до питання обговорення питання щільності проходження освітньої компоненти згідно навчального плану під час наступного перегляду ОНП за безпосередньої участі здобувачів; - проводити проміжні звіти аспіранти у вигляді наукових семінарів у широкому колі спеціалістів суміжних спеціальностей; - оновити базову та додаткову літературу для підготовки до вступного іспиту зі спеціальності; - заохочувати аспірантів до участі у програмах академічної мобільності; - запровадити щорічну рейтингову систему оцінки здобутків викладачів для стимулювання розвитку викладацької майстерності та заохочення професорсько-викладацького складу; - більш активно залучати здобувачів до обговорення ОНП, а також запровадити анкетування і опитування випускників ОНП щодо проблемних питань та шляхів вдосконалення програми; - посилити співпрацю із випускниками аспірантури минулих років з метою вдосконалення освітньої складової та обміну досвідом.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОНП 222 «Медицина» Харківського національного медичного університету є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі медицини, здатних розв'язувати комплексні проблеми, проводити оригінальні самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-педагогічну діяльність. ХНМУ позиціонує себе як сучасний освітньо-науковий університет міжнародного рівня, що є одним з лідерів підготовки професійних та наукових кадрів для охорони здоров'я відповідно до потреб ринку праці, а його місією є створення освітніх та наукових цінностей в галузі охорони здоров'я (http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6230&Itemid=126&lang=uk). Цілі програми пов'язані із стратегічними завданнями університету, які поставлені до 2025 року і представлені на сайті та згідно яких планується розвивати матеріально-технічну базу, зростання наукового потенціалу, підтримувати розвиток наукових досліджень, а також безперервне зростання якості освітнього процесу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час проведення відео-зустрічей із роботодавцями, було визначено, що одними з важливих компетентностей, якими повинен володіти випускник даної ОНП це вміння працювати в міждисциплінарній команді (В.Коростій, В.Демченко), мати навички спілкування із хворими та вміння аналізувати сучасну літературу (О.Товажнянська), мати достатній рівень володіння іноземною мовою (І. Лінський). Дані компетентності віддзеркалені в програмних результатах навчання (ПРН15: Організувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди); ПРН16: Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; ПРН2: Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій; ПРН12: Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері). Таким чином, ПРН освітньо-наукової програми враховують думку даної когорти стейкхолдерів. Голова проблемної комісії з акушерства та гінекології М. Щербина зазначив, що вміння аспіранта побудувати дизайн дослідження, а також на сучасному рівні презентувати результати роботи, є необхідною навичкою для розуміння плану та етапності дослідження, а також стратегії виконання дисертаційної роботи (ПРН5: Розробляти дизайн та план наукового дослідження; ПРН6: Виконувати оригінальне наукове дослідження). Аспірантами висловлювалася думка про важливість впровадження результатів наукової роботи у практичну медицину, що передбачено в ОНП (ПРН10: Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство). Таким чином, цілі ОНП та програмні результати навчання враховують потреби та очікування зацікавлених сторін.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Після аналізу ОНП в частині програмних результатів навчання та цілей, ЕГ дійшла висновку, що вони враховують тенденції розвитку спеціальності (ПРН3: Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення). Випускники програм третього рівня вищої освіти затребувані у якості співробітників як самого університету, так і численних наукових установ Харківської області, про що зазначив ректор ХНМУ В. Капустник. Проректор з наукової роботи В. М'ясоєдов підкреслив необхідність підтримання традицій наукових шкіл університету, які є потужним науковим потенціалом та кадровим ресурсом ХНМУ. Отже, спеціальність є затребуваною на ринку праці регіону та країни. Особливості регіонального контексту (близькість до зони бойових дій, розвинений промисловий регіон) враховані через напрямок наукових досліджень, які проводяться на кафедрі психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, де під керівництвом завідувачки (Г. Кожина) виконуються дослідження щодо програм реабілітації ветеранів АТО/ООС (2 НДР: з державним фінансуванням та ініціативна). Також проводяться дослідження з тематики: 1. Наукове обґрунтування медико-соціальної клінічної концепції з охорони громадського здоров'я населення індустріального мегаполісу від екологічної патології хімічного генезу; 2. Розробка технологій отримання і застосування тканинних матриксів на основі мезенхімальних аутоклітин у реабілітації хворих з наслідками бойових та небойових травм нервової системи. 3. Розробка сучасних науково-обґрунтованих принципів та заходів медичної реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод в Харківській області (внесені до переліку наукових тем ОНП, розділ 4). Досвід аналогічних вітчизняних та міжнародних освітньо-наукових програм враховується шляхом участі університету у міжнародних програмах Міжнародної асоціації університетів (USERN), членом якої є ХНМУ з 2016 року; міжнародної організації ORPHEUS4, яка об'єднує освітні та дослідницькі заклади Європи у підготовці докторів філософії з біомедичних наук та наук з охорони здоров'я (ХНМУ став членом організації у 2021 році). Крім того,

ОНП у розділі «Міжнародна кредитна мобільність» містить великий перелік університетів різних країн, з якими ХНМУ має міжнародні договори про співпрацю. До ОК включені такі дисципліни, як: «Інтелектуальна власність та авторське право»; «Менеджмент освітніх та наукових проектів», що є ознакою залучення європейських традицій вищої освіти. ЕГ рекомендовано активно впроваджувати міжнародний досвід організації освітнього процесу, а також розвивати програми академічної мобільності з університетами, з якими підписані договори.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт для третього рівня освіти за спеціальністю 222 «Медицина» відсутній. Відповідно до Національної рамки кваліфікацій здобувач третього рівня вищої освіти повинен мати «...спеціалізовані уміння/навички, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей». Це відображено у програмних результатах навчання даної ОНП: ПРН8: володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності; ПРН14: оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення; ПРН17: дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП має чітко сформульовані цілі, які узгоджені з місією та стратегією ХНМУ. Університет активно розвиває міжнародні зв'язки, є членом декількох міжнародних освітніх асоціацій (USERN, ORPHEUS), що дозволяє впроваджувати досвід аналогічних освітніх програм. В ОНП враховано галузевий та регіональний контекст через напрямки наукових досліджень. Програмні результати навчання враховують потреби та очікування стейкхолдерів. Рекомендовано активно впроваджувати міжнародний досвід організації освітнього процесу, а також розвивати програми академічної мобільності з університетами, з якими підписані договори.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на сильні сторони (формування зв'язків із міжнародними освітніми організаціями, розуміння регіонального контексту та врахування його в науковій складовій ОНП), а також через відсутність слабких сторін, експертна група дійшла висновку, що ОНП відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП 42 кредити ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту». Стандарт за спеціальністю 222 «Медицина» для третього рівня вищої освіти відсутній. Об'єм вибіркових дисциплін становить 26,2% (11 кредитів з 42). Відповідно до п.27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (Постанова КМУ №261 від 23.03.2016) аспіранти мають можливість набути всі необхідні компетентності: зі спеціальності (11 кредитів ЄКТС), загальнонаукові (4 кредити ЄКТС), універсальні дослідницькі навички (18 кредитів ЄКТС), мовні компетентності (6 кредитів). Також програма передбачає набуття педагогічних навичок (3 кредити ЄКТС).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структуро-логічна схема викладання освітніх компонентів в ОНП відсутня, що є недоліком. Інші компоненти ОНП наявні: перелік освітніх компонентів, рівень освіти здобувача, який може вступати на програму, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти. ЄГ рекомендовано додати в ОНП необхідні компоненти, які є вимогою Закону «Про вищу освіту». Також рекомендовано у розділі 5 «Характеристика системи внутрішнього забезпечення якості підготовки» вказати про особливості системи контролю якості ХНМУ, яка є сертифікованою за міжнародним стандартом ISO 9001:2015. За змістом ОНП дозволяє досягти заявлених програмних результатів навчання. Це простежується і через зміст освітніх компонентів, і через матрицю відповідності ПРН компетентностям, які здобувач повинен набутти. Реалізація освітньої компоненти ОНП відбувається протягом першого року навчання, а також протягом вересня на другому році, про що зазначено в навчальному плані. При аналізі результатів анкетування аспірантів, а також під час зустрічі із роботодавцями, у експертної групи склалося враження надто щільного графіку виконання освітньої складової, через що можуть виникнути проблеми із процедурами планування дисертаційних робіт та набору матеріалу для дослідження через брак часу. Аспіранти висловлювати думку щодо негативних сторін ОНП, де, крім того, вказували на «...напружений графік під час навчальної складової», а також «... паралізацію іншої діяльності через щільний навчальний графік) (blob:https://office.naqa.gov.ua/db49fcce-0b2d-4b32-a970-c25a1999f411). ЄГ рекомендує врахувати думку аспірантів у першу чергу щодо графіку освітньої складової. ОНП передбачає здобуття загально соціальних, світоглядно наукових, загально дослідницьких та поглиблених професійних навичок перед виконанням наукової компоненти. Обов'язкові компоненти в сукупності забезпечують досягнення програмних результатів навчання. Для прикладу: ПРН3: Виявляти не вирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення; ПРН4: Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження; ПРН5: Розробляти дизайн та план наукового дослідження - досягаються через освітні компоненти «Методологія наукових досліджень в медицині», «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність» та «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проектів». Крім того, ПРН14: Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення; ПРН13: Організувати освітній процес – можуть бути досягнені через засвоєння дисципліни «Інноваційна педагогіка».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає предметній області (Галузь знань – 22 Охорона здоров'я, спеціальність – 222 Медицина), оскільки освітні компоненти передбачають вивчення різних аспектів медицини, акцентуючи увагу на набутті компетентностей фахівця науково-педагогічної сфери діяльності. Це відноситься і до тих загальних компетентностей, якими повинен володіти лікар-науковець, а саме: знання іноземної мови, володіння питаннями етики, комунікації, мати загальноприйняті світоглядні уявлення. ОНП передбачає для цього вивчення дисциплін: «Філософія науки», «Етика та біоетика», «Фахова іноземна мова». Дисципліни професійного напрямку за змістом охоплюють питання: акушерства та гінекології; анестезіології та інтенсивної терапії; біохімії; мікробіології; внутрішніх хвороб; генетики; гігієни та професійної патології; гістології, цитології, ембріології; дитячої хірургії; загальної практики – сімейної медицини; епідеміології; імунології та алергології; інфекційних хвороб; кардіології; медичної хімії; нервових хвороб; нейрохірургії; нефрології; нормальної анатомії; нормальної фізіології; онкології; оториноларингології; офтальмології; патологічної анатомії; патологічної фізіології; психіатрії; пульмонології; ревматології; серцево-судинної хірургії; соціальної медицини; судової медицини; травматології та ортопедії; урології; фармакології; хірургії; шкірних та венеричних хвороб.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок вибору дисциплін регламентований «Положенням про порядок та умови вибору вибіркових дисциплін». Перелік вибіркових освітніх компонентів ОНП «Медицина» та їх силабуси розміщуються у вільному доступі на офіційному сайті ХНМУ. ОНП передбачає 26,2% кредитів ЄКТС під освітні компоненти, які дозволяють формувати індивідуальну освітню траєкторію. У той же час, модель вибору дисциплін є недосконалою, оскільки обмежує вибір

як такий. Для прикладу: ОНП пропонує з 2-х наступних дисциплін обрання одної – або «Належна клінічна практика і основи доказової медицини», яку за логікою вибирають аспіранти клінічних кафедр, або «Належна лабораторна практика і основи доказової медицини», яку вибирають аспіранти теоретичних кафедр. Те саме стосується і професійних дисциплін. НП передбачає перелік з 8 дисциплін професійної підготовки, але необхідно вибрати тільки одну. На думку ЕГ, такий підхід є суто формальним і не дозволяє вільно реалізовувати право на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Слід зазначити, що НП та ОНП містять різні дані щодо переліку вибіркових дисциплін професійного напрямку: в ОНП відсутня дисципліна «Сучасні наукові дослідження в педіатрії», а в НП вона включена. В ОНП зазначено «... з 8-ми дисциплін необхідно обрати 1», хоча в переліку міститься лише 7 дисциплін. ЕГ рекомендовано привести у відповідність ОНП та НП. Після вивчення результатів анкетування аспірантів, які надав гарант, ЕГ встановлено, що серед запитань анкети було визначення рівня задоволеності системою реалізації вибору дисциплін. Аналіз відповідей продемонстрував, що незадоволеними системою вибору дисциплін є 30% аспірантів; також в анкетах представлений перелік тематик, які здобувачі вказували як цікаві для вивчення; при цьому, деякі теми зазначали як некорисні та незрозумілі. Експертна група рекомендує розширити перелік дисциплін за вибором, включивши в нього універсальні для аспірантів з фундаментального та клінічного напрямків освітні компоненти, з урахуванням їхніх побажань (blob:https://office.naqa.gov.ua/db49fccc-0b2d-4b32-a970-c25a1999f411).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів забезпечується шляхом застосування активних методів навчання на практичних заняттях, а також під час реалізації наукової складової. Педагогічна практика відбувається на тих кафедрах, за якими закріплений аспірант, хоча ОНП не передбачає педагогічної практики як окремого елементу навчання. Частина аспірантів є викладачами (зі слів завідувачки відділу аспірантури та докторантури Литвиненко О.Ю.) і тому під час проходження навчання на ОНП вони вдосконалюють свої педагогічні навички. У той же час, клінічна практика в статусі аспіранта законодавчо не урегульована і під час анкетування більше 34% аспірантів зазначали проблему із доступом до клінічних баз та набором дисертаційного матеріалу.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Оволодіння навичками, які відносяться до категорії soft skills, здобувачами ОНП «Медицина» відбувається через застосування таких методів навчання, як: групова робота, проведення дискусій, презентація результатів дослідження та інших. Освітня програма передбачає таку дисципліну, як «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проектів», під час якої аспіранти активно набувають навички виступів, комунікації, роботи у команді. Також соціальним навичкам, зазначеним в робочих програмах практично всіх навчальних дисциплін, приділяється увага в аспекті їх відпрацювання та удосконалення через взаємодію з науковим керівником, професійну діяльність в медичних колективах, соціалізацію на наукових заходах, в професійних асоціаціях тощо (про що було зазначено під час проведення відео-зустрічей із здобувачами, а також із викладачами, включаючи резервну зустріч).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Затверджений галузевий Стандарт для третього рівня вищої освіти відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОНП та кожного з освітніх компонентів відбиває фактичне навантаження здобувачів та дозволяє досягати програмних результатів навчання. Перебіг освітнього процесу регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ». Загальна частка обов'язкових компонентів складає 73,8%, вибіркові компоненти мають достатній обсяг в кредитах ЄКТС, що передбачений Законом «Про вищу освіту». Під час співбесіди зі здобувачами, а також викладачами та відділом аспірантури, було висловлено думку про оптимальність навчального плану та завершення вивчення всіх освітніх компонентів вже на початку другого року навчання. У той же час, за результатами анкетування, які надані гарантом в електронному кабінеті у відповідь на запит ЕГ, аспіранти вказували на наступні фактори: «... освітня складова у такому форматі паралізує інші види діяльності»; «... напружений графік під час навчальної складової»; «... деякі дисципліни було б доцільно викладати на 2-у або 3-у році навчання». Таким чином, ЕГ дійшла висновку про те, що щільність освітньої складової може бути перешкодою для деяких аспірантів в процесі планування дисертаційної роботи, набору матеріалу для наукового дослідження, а також виконання інших видів роботи через брак часу. ЕГ рекомендовано повернутися до питання оптимізації

навчального плану, враховуючи побажання аспірантів, які вони зазначали в анкетах, та обговорити це у широкому колі зацікавлених осіб під час наступного перегляду ОНП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти програмою не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Програма передбачає активне набуття здобувачами навичок категорії soft skills, а також активне вивчення основ планування, виконання та захисту результатів наукових досліджень в різних аспектах, включаючи опанування інноваційними методами презентації результатів наукових досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Такий компонент ОНП, як структуро-логічна схема викладання освітніх компонентів, відсутня. ЕГ рекомендовано додати її в ОНП. ЕГ рекомендовано привести у відповідність ОНП та НП у частині переліку вибіркових дисциплін. Також рекомендовано у розділі 5 «Характеристика системи внутрішнього забезпечення якості підготовки» вказати про особливості системи контролю якості ХНМУ, яка є сертифікованою за міжнародним стандартом ISO 9001:2015. Підхід до процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії, на думку ЕГ, є суто формальним і не дозволяє вільно реалізовувати це право здобувачеві. Рекомендовано розширити перелік дисциплін за вибором, включивши в нього універсальні для аспірантів з фундаментального та клінічного напрямків освітні компоненти, з урахуванням їхніх побажань. ЕГ дійшла висновку про те, що щільність освітньої складової може стати на заваді для деяких аспірантів в процесі планування дисертаційної роботи, набору матеріалу для наукового дослідження через брак часу. ЕГ рекомендовано повернутися до питання обговорення побудови навчального плану у широкому колі зацікавлених осіб під час наступного перегляду ОНП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За сукупністю фактів, які були вивчені в рамках оцінки Критерію 2, наведеними сильними сторонами ОП, слабкими сторонами (відсутність структуро-логічної схеми вивчення дисциплін в ОНП, розбіжності у переліку вибіркових дисциплін в ОНП та НП, недосконала модель формування індивідуальної освітньої траєкторії), які, однак, не впливають на досягнення програмних результатів навчання, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 2, оскільки ці недоліки можуть бути виправленими у короткий термін.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання на ОНП зі спеціальності 222 «Медицина» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені за посиланням: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6939%3A-2021-&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою «Медицина» враховують особливості самої освітньої програми. На навчання до ХНМУ для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальностями медичного спрямування приймаються особи, які здобули ступінь магістра з відповідної спеціальності медичного спрямування за результатами вступних випробувань зі спеціальності та вступного іспиту з іноземної мови. Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); німецької мови - дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); французької мови - дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Програму вступних випробувань зі спеціальності складено відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 222 «Медицина». В основу програми вступного фахового випробування покладено комплекс запитань за спеціальністю, які повністю відповідають вимогам професійної підготовки. Однак, перелік рекомендованої літератури для підготовки до іспиту потребує оновлення. Зокрема, для дисциплін Гігієна та професійна патологія (рекомендована література – 1979р., 1982р., 1988р.), Епідеміологія (рекомендована література – 1989р.), Нейрохірургія (рекомендована література – 1981р., 1989р., 1991р.), Патологічна анатомія (рекомендована література – 1956р., 1979р., 1993р.).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО регулюються документами: «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін (кредитів ECTS) та визначення академічної різниці» http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_perezar.docx, «Положенням про порядок відрахування, поновлення й переведення осіб, які навчаються у ХНМУ, а також надання їм академічної відпустки» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_vidrah.pdf). В чинних положеннях визнання результатів навчання іншого ЗВО здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS. Випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти у ХНМУ не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що правила визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти регламентуються Положенням про визнання результатів неформальної освіти у Харківському національному медичному університеті file:///C:/Users/1/Downloads/polog_neform_osv.pdf. Дане положення пройшло процедуру обговорення та затверджене 14.05.2021. При опитуванні фокус-груп зі здобувачами на науково-педагогічними працівниками з'ясовано, що вони проінформовані про неформальну освіту та про її можливості. Фактів звернень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, серед здобувачів наукового ступеня Доктор філософії за спеціальністю 222 «Медицина» ХНМУ не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на освітню програму «Медицина» є чіткими та зрозумілими, враховують особливості програми. Форма та зміст вступних випробувань дозволяють визначити рівень вхідних знань, необхідних для того щоб розпочати навчання на програмі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Список рекомендованої літератури, запропонований для підготовки до вступних фахових випробувань потребує оновлення. Рекомендовано оновити базову та додаткову літературу для підготовки до вступного іспиту зі спеціальності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

За сукупністю фактів, які були вивчені в рамках оцінки Критерію 3, наведеними сильними сторонами ОНП, виявленим недоліком (застарілий список рекомендованої літератури для підготовки до фахових іспитів), які не впливають на досягнення програмних результатів навчання, експертна група дійшла висновку, що ОНП відповідає рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання детально описані в Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському національному медичному університеті http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226:20&Itemid=&lang=uk. Освітній процес в університеті здійснюється у таких формах: лекція, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультації; методи навчання: творчі дискусії, письмові контрольні роботи, письмові творчі роботи, тести, діалог із здобувачами вищої освіти ступеню доктора філософії; усне опитування. При організації освітнього процесу в Університеті враховуються принципи академічної свободи для всіх учасників. Зокрема, індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та керівником відповідного факультету чи підрозділу. Під час спілкування зі здобувачами та НПП було виявлено, що в умовах карантину університет постійно проводить роботу щодо розширення можливостей дистанційного навчання. Поруч із віртуальним навчальним середовищем MOODLE та платформою відеоконференцій ZOOM, що наразі використовуються для проведення занять, активно впроваджуються інструменти Google, зокрема, розпочато використання Google Meet для проведення лекцій, практичних занять та інших освітніх заходів. Про рівень задоволеності здобувачів якістю освітнього процесу свідчить звіт щодо анонімного анкетування аспірантів, який проводиться щорічно. На офіційному сайті ЗВО у вкладці «Підготовка докторів філософії» є звіт щодо результатів анкетувань аспірантів за 2020-2021 роки. http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7283%3A2021-05-11-08-15-40&catid=18%3A2011-05-17-07-02-59&Itemid=41&lang=uk.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес (у вигляді силабусів основних та вибіркового дисциплін) реалізується на офіційному сайті ЗВО за посиланням http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7283%3A2021-05-11-08-15-40&catid=18%3A2011-05-17-07-02-59&Itemid= Силабуси наповнені інформацією щодо цілей, змісту та структури навчальної дисципліни, переліку тем для практичних занять та самостійної роботи, методів навчання, методів контролю та переліку рекомендованої літератури. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання навчальних дисциплін доводиться до аспірантів викладачем в усній формі під час першого заняття на початку вивчення кожної навчальної дисципліни. Даний факт було підтверджено здобувачами вищої освіти під час зустрічі.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час проведення експертного дослідження було підтверджено, що в межах реалізації ОП забезпечується поєднання навчання і дослідження. На базі університету розташований Науково-дослідний інститут експериментальної та клінічної медицини (НДІ ЕКМ) та центральна науково-дослідна лабораторія, де аспіранти мають можливість виконувати свою наукову роботу. Крім того, в університеті діє цільова програма безкоштовного забезпечення здобувачів реактивами та розхідними матеріалами для дослідної роботи. Інформація була

підтверджена при проведенні фокус-груп з керівниками здобувачів та завідувачкою лабораторії. На базі НДІ ЕКМ аспіранти мають можливість використовувати у своїх дослідженнях сучасні цито-технологічні обладнання, зазначив директор НДІ ЕКМ. Самі здобувачі (1 року навчання) зазначили, що на початку року вони писали заяву до відділу аспірантури щодо отримання реактивів для своєї наукової роботи. В ХНМУ активно працює Рада наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХНМУ, яка постійно надає інформацію аспірантам щодо стажування за кордоном, конкурси, гранти.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час он-лайн зустрічі з викладачами з'ясовано, що перегляд змісту освітніх компонентів здійснюється постійно. Оновлені робочі програми з дисципліни розглядають та ухвалюють на засіданнях кафедр. На запит експертної групи були надані протоколи засідань кафедр, на яких обговорювалося питання оновлення змісту освітніх компонентів ОНП. Науково-педагогічний персонал бере активну участь в оновленні змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі шляхом постійного підвищення наукового та викладацького рівня, приймаючи участь у вітчизняних та міжнародних конференціях, стажуваннях, наявністю публікацій у Web of Science, Scopus, фахових вісниках. Крім того, з урахуванням отриманого міжнародного досвіду (стажування «Академічна доброчесність: виклики сучасності», Вищий Духовний Семінаріум UKSW, Варшава, Польща) оновлено тематику практичних занять курсу «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В ХНМУ функціонує відділ міжнародних зв'язків, робота якого регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Харківському національному медичному університеті від 31.03.2016 р. Крім того в ХНМУ існує стратегія інтернаціоналізації на 2021-2025 рік http://knmu.kharkov.ua/attachments/5691_str-intern.pdf. Інтернаціоналізаційна діяльність закладу основана на співробітництві ХНМУ з іноземними партнерами, на сьогодні заклад активно співпрацює в галузі медицини та медичної освіти з багатьма закордонними університетами та організаціями http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2766&Itemid=100&lang=uk. Крім того, ХНМУ є членом міжнародної освітньо-наукової мережі USERN (<https://usern.tums.ac.ir/>). У 2021 році ХНМУ став членом міжнародної організації ORPHEUS (<https://orpheus-med.org/>), що збільшило можливості інтернаціоналізації підготовки здобувачів за ОНП. Викладачі, дотичні до даної ОНП, брали участь у міжнародних стажуваннях: «Академічна доброчесність: виклики сучасності» м. Варшава, Республіка Польща, наукових конференціях в м. Берлін, м. Франкфурт, м. Лондон, в провідних університетах і наукових центрах Німеччини та Великої Британії, Північної Ірландії. Аспіранти ОНП 222 «Медицина» проходили стажування в дитячій клініці в м. Берлін в госпіталі Havelhof. Крім того, відділом міжнародних зв'язків ведеться постійна робота щодо розширення можливостей участі у міжнародних обмінах для викладачів та аспірантів, створені групи в Телеграм каналі, в мережі Фейсбук, де здобувачі можуть ознайомитись із програмами міжнародних стажувань, конференціями. <https://t.me/s/khnmuiro>

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Усім учасникам освітнього процесу ОНП своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, що оприлюднюється на сайті ЗВО. Здобувачі вищої освіти мають можливість використовувати лабораторії університету, а також зовнішніх організацій для виконання наукових робіт.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатня активність аспірантів щодо академічної мобільності. Експертна група рекомендує звернути увагу на посилення програм академічної мобільності для здобувачів та НПП в рамках інтернаціоналізації ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також несуттєві слабкі сторони (недостатній рівень академічної мобільності), які не впливають на досягнення програмних результатів навчання, експертна група дійшла висновку, що критерій 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень аспірантів є чіткими та зрозумілими, вони оприлюднені на сайті ХНМУ та висвітлені в «Положенні про організацію освітнього процесу у ХНМУ» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-dod_org.zip), «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при ЄКТС організації навчального процесу у ХНМУ» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin_nav_dialn.pdf), силабусах освітніх компонентів (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=194%3A2011-05-17-07-31-43&catid=18%3A2011-05-17-07-02-59&Itemid=41&lang=uk). За навчальними дисциплінами ОНП «Медицина» передбачаються наступні контрольні заходи: поточний (усне опитування, розв'язання ситуаційних задач, тестування, бесіди із заздалегідь визначених питань, виступи з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях) і підсумковий контроль у вигляді заліку відповідно до певної робочої програми. Під час зустрічей з аспірантами та НПП було підтверджено факт завчасного оприлюднення інформації щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання аспірантів при вивченні навчальних дисциплін. Аспіранти обізнані про силабуси на сайті закладу. Інформування здобувачів здійснюється через платформу Moodle, Телеграм канал «Аспіранти ХНМУ». Під час карантину викладання навчальних дисциплін за ОНП здійснюється дистанційно через додатки Zoom і Google Meet. В результаті аналізу табл. з відомостей самооцінювання і робочих програм навчальних дисциплін ЕГ дійшла висновку, що в цілому форми, методи та критерії оцінювання дозволяють здобувачам досягти відповідних програмних результатів навчання за ОНП «Медицина». З інформації, наданої з відео-зустрічей з аспірантами та представниками самоврядування, атестація аспірантів щодо виконання ОНП та наукового дослідження проводиться один раз на рік згідно навчального плану під час засідання кафедри. Після цього аспіранти подають до відділу аспірантури наступні документи: витяг з протоколу засідання кафедри, атестацію, рецензію та характеристику, які затверджуються проректором з наукової роботи ХНМУ. Підтвердженням щорічної атестації є наданий на запит ЕГ індивідуальний навчальний план роботи аспіранта 4 року навчання Д. Пильова. У той же час, ЕГ виявила відсутність доказів щодо проміжної атестації у вигляді презентацій результатів робіт, наукових семінарів, а лише звіт аспіранта на кафедрі, фактично звітування перед керівником. ЕГ рекомендує удосконалити систему проміжної атестації аспірантів із залученням кола відповідних фахівців.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти третього освітньо-наукового рівня зі спеціальності 222 – «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» відсутній. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у разових спеціалізованих вчених радах ХНМУ на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. В поточному навчальному році на 17.06.21 запланований захист дисертаційної роботи аспіранта кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології четвертого року навчання Пильова Д. (відповідно до індивідуального навчального плану роботи аспіранта).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів у ХНМУ регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ» (Наказ ХНМУ № 305 від 27.08.2019), «Порядком організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання у Харківському національному медичному університеті» (Наказ ХНМУ від 20.05.2020 № 114), «Інструкцією з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» (Наказ ХНМУ № 52 від 22.02.2016), «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ» (Наказ

№252 від 30.09.2020), які розміщені на веб-сайті ХНМУ і знаходяться у вільному доступі для аспірантів. Об'єктивність оцінювання контрольних заходів екзаменаторами при вивченні навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти регламентується Статутом ХНМУ, «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності», «Наказом про посилення заходів, направлених на профілактику і протидію корупції у діяльності університету», «Роз'ясненням щодо питань запобігання конфлікту інтересів». Процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів серед усіх учасників освітнього процесу ХНМУ здійснюється відповідно до ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції» та Антикорупційної програми Харківського національного медичного університету, затвердженої наказом ХНМУ № 21 від 10.02.2020 та Плану заходів, спрямованих на запобігання та виявлення корупції на 2020-2021 роки, затвердженого наказом ХНМУ № 543 від 27.12.2019 року. Випадків з необхідністю застосування відповідних процедур на ОНП не було. За результатами зустрічі зі здобувачами встановлено, що випадків оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження на даній ОНП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

З метою врегулювання питання щодо академічної доброчесності у Харківському національному медичному університеті розроблено та впроваджено в освітній процес ряд документів: Кодекс академічної доброчесності ХНМУ (наказ ХНМУ 27.08.2019 № 305) (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antypLAGIAT/kodex.docx>); Кодекс корпоративної етики ХНМУ; Положення про академічну доброчесність (наказ ХНМУ від 02.07.2020 №165) (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antypLAGIAT/polog_AD.pdf); Положення про Групу сприяння академічній доброчесності в ХНМУ; Положення про комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk); Положення про порядок перевірки у ХНМУ текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (наказ ХНМУ 27.08.2020 № 195) (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antypLAGIAT/nakaz195_AD.pdf). В ХНМУ проводиться перевірка текстових документів на наявність текстових запозичень за допомогою програмного комплексу «Unicheck» (Україна), про що укладено відповідний договір (Договір про співпрацю з ТОВ "АНТИПЛАГІАТ" №12810918 від 05.09.2018 р.). ХНМУ популяризує академічну доброчесність для всіх учасників освітнього процесу: викладачі та здобувачі вищої освіти беруть активну участь у семінарах, майстер-класах. Наукова бібліотека ХНМУ надає вільний доступ до сайтів, що пропагують принципи доброчесності, проводять відповідні інформаційні заходи. До навчального плану аспірантів введено навчальну дисципліну «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність». З 2020 року ХНМУ бере участь у міжнародному проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic IQ) за сприяння Посольства США в Україні, МОН України та НАЗЯВО, у рамках якого ХНМУ долучився до опитування здобувачів та викладачів щодо практик академічної доброчесності та моніторингу якості. У ХНМУ створена Група сприяння академічній доброчесності для поширення культури академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antypLAGIAT/polog_grupa.pdf). Науково-педагогічні працівники та аспіранти проходять міжнародне стажування «Академічна доброчесність» у Варшаві, Польща, про що свідчать відповідні сертифікати (Кадикова О., викладач; Шапаренко О., аспірант). Під час проведення відео-зустрічі зі здобувачами вищої освіти ЕГ пересвідчилася, що аспіранти знають що таке академічна доброчесність. Прикладів порушення академічної доброчесності не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО надає широкі можливості для усіх учасників освітнього процесу проводити самостійно та безкоштовно перевірку своїх текстових робіт на плагіат. Правила проведення контрольних заходів є зрозумілими та доступними для усіх учасників освітнього процесу. Проводиться системна і широка робота ЗВО в питаннях забезпечення дотримання усіма учасниками освітнього процесу принципів і засад академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкою стороною даного критерію є відсутність проміжної атестації аспірантів. ЕГ рекомендує для більш якісного виконання ОНП та наукового дослідження запровадити проміжну (семестрову) форму атестації аспірантів. Під час атестації аспірант має доповісти про результати свого навчання та наукового дослідження у вигляді презентації на науковому семінарі з обов'язковим обговоренням отриманих проміжних результатів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За сукупністю фактів, які були вивчені в рамках оцінки Критерію 5, наведеними сильними та слабкими сторонами ОНП, експертна група дійшла висновку, що ОНП відповідає рівню В за Критерієм 5, оскільки виявлені недоліки не є суттєвими і можуть бути виправленими за короткий термін.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Рівень академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, які задіяні в освітньому процесі ОНП, відповідає цілям та програмним результатам навчання, про що свідчить аналіз Таблиці 2. Зведена інформація про викладачів ОП. Майже всі викладачі програми мають наукові ступені та вчені звання (серед них 12 докторів наук, з яких 10 професорів, 1 член-кореспондент і 1 академік АН Вищої освіти України). Науково-педагогічні працівники вчасно проходять підвищення кваліфікації, активно публікують результати своїх наукових досліджень, виступають з доповідями на всеукраїнських і міжнародних конференціях, круглих столах і симпозиумах, 6 викладачів проходили стажування за кордоном (про що свідчать надані документи на запит ЕГ, що підтверджують закордонні стажування викладачів, які дотичні до ОНП). Відповідно до списку наукових праць, який надано на запит ЕГ, за останні 5 років голови та рецензенти дисертацій, які захищені у разових спеціалізованих радах у 2020 році в ХНМУ за спеціальністю 222 «Медицина» мають по три наукові публікації за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача, з яких не менше однієї публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору та призначення на посаду викладачів у ЗВО здійснюється відповідно до «Порядку заміщення вакантних посад науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників у ХНМУ» (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3999%3A2017-01-31-13-08-50&catid=37%3A2011-08-30-08-15-41&Itemid=56&lang=uk). Згідно з Колективним договором на 2020-2025 рр. (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_univer/kol_dog_zm1.pdf), прийом на посади науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників здійснюється за контрактом або строковим трудовим договором з проходженням за конкурсом. Процедура конкурсного добору викладачів ОНП враховує не лише академічні вимоги (відповідна освіта, досвід роботи у сфері вищої освіти, наявність наукового ступеня та/або вченого звання), а й професіоналізм у медичній спеціальності. Оголошення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному веб сайті ЗВО. Високий рівень професіоналізму викладачів підтверджують доповіді та участь як у вітчизняних, так і іноземних науково-практичних конференціях, семінарах, численні публікації в рецензованих фахових і міжнародних виданнях (за даними таблиці 2 самооцінювання).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці активно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу на ОП. Серед роботодавців заклади охорони здоров'я МОЗ України, науково-дослідні установи НАМН України. Як приклад, директор ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України» Бойко В.В. є розробником ОНП «Медицина», а також викладає дисципліну «Сучасні наукові дослідження з проблематики хірургічних дисциплін (за спеціалізацією)». До освітнього процесу для проведення теоретичних і практичних занять ХНМУ також залучає згідно договорів провідних фахівців галузі лікувально-профілактичних закладів міста (КНП ХОР «Обласна клінічна інфекційна лікарня», КНП ХОР «Обласний медичний клінічний центр урології, нефрології ім. В.І. Шаповала», ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України», КНП «МПБ № 1» ХМРБ та ін.). Завдяки цьому у викладачів та здобувачів вищої освіти є можливість проходити стажування на робочих місцях, виконувати науково-дослідні роботи, удосконалювати практичну підготовку.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До проведення аудиторних занять відповідно до ОНП «Медицина» ЗВО активно залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, найбільш досвідчених фахівців. Наприклад, для викладання вибіркової дисципліни «Сучасні наукові дослідження з проблематики внутрішньої медицини» долучались директор ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України», д.мед.н., професор Фадеєнко Г.Д., головний лікар КНП «МКЛ №27» ХМР Ломакіна О.В. Окрім того, директор ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії імені В.Т. Зайцева НАМН України», д.мед.н., професор Бойко В.В. є одним з розробників ОНП, а також залучений до викладання вибіркової дисципліни «Сучасні наукові дослідження з проблематики хірургічних дисциплін». Під час відео-зустрічі в ході акредитаційної експертизи були надані приклади залучення професіоналів-практиків найвищого рівня до реалізації ОНП: директор ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України» Лінський І.В., директор КНП ХОР «Обласний медичний клінічний центр урології, нефрології ім. В.І. Шаповала» Демченко В.М., головний лікар КНП «МПБ № 1» ХМРБ Благовещеньський Є.В.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Система професійного розвитку викладачів регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників Харківського національного медичного університету», яке затверджено наказом ректора ХНМУ № 318 від 28.12.2020 р. (http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6940%3A2021-01-04-09-47-21&catid=44%3A2012-06-06-07-51-30&Itemid=48&lang=uk), що визначає процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність та умови підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХНМУ забезпечується Навчально-науковим інститутом післядипломної освіти ХНМУ та Навчально-науковим інститутом якості освіти ХНМУ, відповідно до законодавства. Згідно до п. 2.3 даного Положення, науково-педагогічні та педагогічні працівники ХНМУ можуть підвищувати кваліфікацію у ХНМУ або в інших закладах на підставі договору в Україні та за кордоном. Система професійного розвитку викладачів включає: участь у конференціях, конгресах, стажуваннях, регулярне (мінімум 1 раз на 5 років) підвищення кваліфікації, підготовка та публікація наукових статей, монографій, виконання наукових досліджень. Відповідно до наданих документів на запит ЕГ, наукове стажування за кордоном пройшли викладачі: Каліненко О., Завада О., Шмуліч О., Зелена І., Кадикова О., Крапівко С. в м. Варшава, Польща «Академічна доброчесність: виклики сучасності»; Огнева О. приймала участь у Європейському гастроентерологічному конгресі в м. Прага, Чеська Республіка; Карпенко К. приймала участь у 27-й Європейській студентській конференції «Перед обличчям антимікробної резистентності – потрібна дослідницька революція!» в м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина; Завгородній І. приймав участь у роботі конгресу Німецького товариства з медицини праці та профілактичної медицини «DGAUM» у м. Мюнхен, Федеративна Республіка Німеччина.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання та розвиток викладацької майстерності НПП ХНМУ регулюється «Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом ХНМУ на 2020 - 2025 роки» (<https://nmapo.edu.ua/d/dostup/osnovnidokumenty/2197-kolektyvnyi-dohovir>) та «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників Харківського національного медичного університету», яке затверджено наказом ректора ХНМУ № 318 від 28.12.2020 р. (http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6940%3A2021-01-04-09-47-21&catid=44%3A2012-06-06-07-51-30&Itemid=48&lang=uk) і включає механізм оплати, умови і процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації викладачів. У ХНМУ створена система заохочення професорсько-викладацького складу як матеріального, так і нематеріального характеру для заохочення та стимулювання розвитку викладацької майстерності. Відповідно до запровадженої «Програми підтримки науково-дослідної, освітньої та методичної роботи здобувачів наукових ступенів та вчених звань, науково-педагогічних працівників, і преміювання за досягнення високих результатів» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/progr_pidtrym.pdf) здійснюється преміювання викладачів за досягнення високих результатів в науковій роботі та високої публікаційної активності. Рішення про преміювання та заохочення працівників ХНМУ здійснюється ректором за узгодженням з профспілковим комітетом та оформлюються відповідними наказами по університету. В окремих випадках можуть надаватися пропозиції керівників структурних підрозділів щодо преміювання працівників. В Університеті запроваджено рейтингові онлайн-системи «Рейтинг» та «Наука онлайн» для оцінки діяльності структурних підрозділів та науково-педагогічної діяльності кафедр ХНМУ і визначення пріоритетних напрямів роботи та шляхів її удосконалення за всіма видами діяльності (http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7149%3A2021-03-25-10-16-18&catid=92%3A2021-03-25-09-03-46&Itemid=133&lang=uk).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП має високу кваліфікацію та постійно підвищує свою педагогічну майстерність. ЗВО залучає до реалізації ОНП досвідчених професіоналів-практиків, завідувачів профільних відділень лікувальних закладів. В університеті налагоджено систему професійного розвитку науково-педагогічних працівників шляхом участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Практикується співпраця з вітчизняними та закордонними закладами освіти. У ХНМУ створена система матеріальної та нематеріальної мотивації професорсько-викладацького складу, здійснюється преміювання викладачів за досягнення високих результатів в науковій роботі та публікації у виданнях, що обліковуються міжнародними наукометричними базами даних.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність системи рейтингової оцінки кожного викладача. Рекомендовано запровадити щорічну рейтингову систему оцінки здобутків викладачів для стимулювання розвитку викладацької майстерності та заохочення професорсько-викладацького складу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на наведені сильні сторони, враховуючи відсутність суттєвих недоліків, що впливали б на досягнення програмних результатів навчання, ЕГ дійшла висновку, що ОНП відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічні ресурси університету забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Відео-огляд матеріально-технічної бази ХНМУ і його структурних підрозділів, що були надані гарантом ОП, дозволяють підтвердити дані, наведені у відомостях про самооцінювання ОП. Навчальний процес за ОНП здійснюється на базі приміщень кафедр, Навчально-наукового інституту післядипломної освіти, Науково-дослідного інституту експериментальної та клінічної медицини ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6793&Itemid=125&lang=uk), Інституту якості освіти, Наукової бібліотеки (<http://libr.knmu.edu.ua/>), Університетської клініки. В результаті інтерв'ювання наукових керівників, представників кафедр та наукових лабораторій, здобувачів, аналізу даних та огляду МТЗ ЕГ пересвідчилася в достатності матеріально-технічних ресурсів для виконання цілей та програмних результатів навчання за ОНП. Приміщення, де проводяться заняття, обладнані сучасними мультимедійними засобами навчання, на базі Інституту якості освіти облаштовано комп'ютерний клас, класи симуляційного навчання. Наукова бібліотека ХНМУ має 8 відділів, 9 секторів, пункти обслуговування з автоматизованою книговидачею: 5 абонементів, 15 читальних залів (в тому числі у студентських гуртожитках) та залів для самостійної підготовки на 680 робочих місць (<http://libr.knmu.edu.ua/>). Щороку всі структурні підрозділи обслуговують більше 20 тисяч користувачів, видача документів складає понад 600 тисяч документів. Викладачі та здобувачі освіти в межах ОНП можуть вільно користуватися інтернетом, ресурсами бібліотечних фондів, Репозитарієм ХНМУ (<http://repo.knmu.edu.ua/?locale=uk>), який надає відкритий доступ до навчально-методичних і наукових матеріалів тощо. З метою підтримки належного науково-освітнього рівня наукова бібліотека університету не тільки постійно розвиває власні, але й популяризує світові ресурси. Перш за все, загальнодоступні ресурси наукової медичної інформації, серед яких PubMed (Medline), Cochrane Library, Science Direct, DOAJ, Open J-Gate та інші, а також окремі авторитетні бази даних за тріал-доступом, який надають різні установи та організації. З червня 2019 року університет має доступ до міжнародних наукових баз Scopus та Web of Science. Експертна група дійшла висновку, що матеріально-технічна база, фінансове та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації ОНП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької

та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення інтерв'ювання з НПП і аспірантами ЕГ пересвідчилася, що ХНМУ забезпечує вільний і безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інформаційно-методичного супроводу та інфраструктури університету, які необхідні для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП. У разі використання для проведення наукових досліджень дорогих реактивів і наборів, яких немає в лабораторіях, ХНМУ покриває витрати на їх закупівлю, про що є відповідні накладні про закупівлю матеріалів під наукові потреби аспірантів, які були надані на запит ЕГ. Також ХНМУ забезпечує культурний розвиток здобувачів шляхом організації гуртків творчої самодіяльності, спортивних секцій, діє потужний волонтерський рух. У межах ОНП для проведення апробації результатів наукових досліджень ХНМУ надаються такі можливості: видаються чотири журнали, три з яких включені до Переліку наукових фахових видань України. Університет забезпечує безкоштовний доступ до світових онлайн ресурсів, зокрема наукометричних баз Scopus та Web of Science, наукових видань Springer Nature, наукових та освітніх ресурсів Science Direct компанії Elsevier, освітньої онлайн-платформи Access Medicine компанії McGraw-Hill.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище у ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП, задовольняє їхні потреби та інтереси. Для забезпечення освітнього середовища для здобувачів освіти і академічної спільноти регулярно проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, співбесіди, відеопрезентації та інші заходи, покликані ознайомити з нормами та правилами поведінки в аудиторії та університеті. Аспіранти мають безпечні та нешкідливі умови навчання, праці та побуту, вільний доступ до інфраструктури університету; здійснюється відеоспостереження за місцями загального користування та технічними приміщеннями (на запит ЕГ надані фото пункту відеоспостереження), а також здійснюється метрологічний контроль обладнання, необхідного для безпечного виконання наукових досліджень (є відповідні акти виконаних робіт про проведення метрологічної перевірки обладнання). В університеті функціонує Психологічна служба (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4158%3A2017-03-30-07-17-30&catid=63%3A2017-03-29-07-39-46&Itemid=86&lang=uk), метою діяльності якої є психологічна підтримка, допомога в адаптації до навчання, підвищення рівня психологічного та соціального благополуччя здобувачів освіти. Працівники психологічної служби, які є сертифікованими психологами, регулярно проводять індивідуальні консультації та тренінги для здобувачів освіти і працівників ХНМУ. Консультації є конфіденційними та безкоштовними, здійснюються за попереднім записом. В університетських клініках проводять медичні огляди один раз на рік, двічі на рік проводяться інструктажі з техніки безпеки.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В університеті на належному рівні організовано забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти ОП, що регламентуються Статутом та Концепцією розвитку ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2335%3A2015-02-13-09-41-44&catid=47%3A2015-02-12-14-54-06&Itemid=69&lang=uk). Здобувачі вищої освіти мають право на навчання за індивідуальним планом, вільний вибір освітньої траєкторії та право на участь у програмах академічної мобільності відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ХНМУ» (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6841&Itemid=127&lang=uk). Інформаційна та організаційна підтримка аспірантів здійснюється переважно через відділ аспірантури, докторантури і клінічної ординатури. За результатами останнього анкетування 108 аспірантів (січень-лютий 2021 р.), роботою відділу аспірантури, докторантури і клінічної ординатури повністю задоволені 101 (93,5%) респондент і радше задоволені – 6 (5,6%) респондентів. Інформаційним забезпеченням навчання в аспірантурі (доступом до розкладу занять, інформуванням про навчальні та наукові заходи) повністю задоволені 92 (85,2%) респонденти, радше задоволені – 9 (8,3%) респондентів. 32% респондентів тією, чи іншою мірою виказували незадоволення доступом до обладнання, проблеми з набором клінічного або експериментального матеріалу для дисертаційного дослідження мали 37 респондентів (34,3%). Серед причин таких проблем аспіранти називали законодавчу неврегульованість доступу аспірантів до клінічних баз; особистісні стосунки між керівниками установ; обмеження, пов'язані з карантинними заходами та ін. ЕГ рекомендує адміністрації ЗВО активно реагувати на результати анкетування аспірантів та враховувати їхні побажання при реалізації ОНП, оскільки керівники відділів, які опікуються аспірантами, зазначали про те, що всі аспіранти задоволені навчанням, без зазначення фактів, відображених у анкетах. Інформаційна підтримка включає використання Інтернету як джерела освітньої та наукової інформації: наукові та науково-популярні статті, енциклопедії, електронні підручники, електронні варіанти методичних посібників та рекомендацій, матеріали, що розміщуються викладачами на сайті університету, а також у віртуальній групі аспірантів. Консультативна та соціальна допомога забезпечується структурними підрозділами ХНМУ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група встановила, що у ЗВО створені необхідні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема будівля університету обладнана пандусами та ліфтами, також встановлений пандус у гуртожитку, про що є відповідні фотодокази, надані університетом на запит ЕГ. Навчання осіб з особливими потребами регламентується Наказом № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (приміщеннях) ХНМУ» (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5178%3A2018-08-06-13-20-52&catid=37%3A2011-08-30-08-15-41&Itemid=56&lang=uk). Є експертний висновок щодо встановлення відповідності приміщень матеріально-технічної бази Харківського національного медичного університету за адресою: м. Харків, пр. Науки, 4, вимогам чинних будівельних норм, стандартів та правил щодо забезпечення безперешкодного доступу маломобільних груп населення, Шифр: 3815.63/1911-04/029 (наданий на запит ЕГ). На час проведення акредитаційної експертизи заяв на освітню програму «Медицина» від громадян з особливими освітніми потребами не було.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ХНМУ існує зрозуміла та доступна для усіх учасників освітнього процесу політика попередження конфліктних ситуацій, в тому числі пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо. Політику та процедури врегулювання конфліктів визначають «Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, а також Антикорупційна програма ХНМУ» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_univer/korupcia/onov-antikor_prog.pdf). Кожен здобувач та викладач ознайомлений з Алгоритмом дій при спробах дискримінації, сексуальних домагань: звернення до постійно діючої Комісії з запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, деканату, ректорату, Центру гендерної освіти, користування скринькою довіри (dovira@knmu.kharkov.ua), безпосередньо поштою ректора (rector@knmu.kharkov.ua) чи звернення по допомогу за телефоном 112. У ХНМУ запроваджено посаду Уповноваженого з питань запобігання та протидії корупції. Під час відео-зустрічі з аспірантами та представниками самоврядування здобувачі вищої освіти засвідчили, що ознайомлені з відповідними документами і порядком розгляду та врегулювання конфліктних ситуацій. В анкеті PhD-аспіранта є питання щодо ознайомлення з процедурою інформування уповноважених осіб університету про випадки «академічного булінгу» здобувачів освіти та про випадки сексуальних домагань під час навчання в аспірантурі. Відповідно до проведеного анкетування 108 аспірантів (січень-лютий 2021 р.), більшості респондентів (101) не доводилося стикатися з виявами «академічного булінгу». Проте, 2 респонденти (1,9%) вказали на тиск з боку наукового керівника, 3 респонденти (2,8%) – з боку викладачів, 1 респондент (0,9%) – з боку адміністрації; один з респондентів (0,9%) зазначив, що стикався (-лася) із проявами сексуальних домагань під час навчання в аспірантурі. Під час відео-зустрічі з представниками допоміжних служб ХНМУ відповідальний за вирішення конфліктних ситуацій Летік І.В. та керівниця психологічної служби Горецька А.М. запевнили експертів ЕГ, що здобувачі можуть отримати безкоштовну консультацію психологів. В результаті проведеного інтерв'ювання з усіма учасниками освітнього процесу ЕГ встановила, що скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальними домаганнями чи корупцією, за даною ОНП не надходило.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Університет має потужні матеріально-технічні, фінансові ресурси, наукову бібліотеку, які доступні для всіх учасників освітнього процесу. ЗВО забезпечує безоплатний доступ всіх учасників освітнього процесу до інформаційних ресурсів (PubMed (Medline), Cochrane Library, Science Direct, DOAJ, Open J-Gate та інші), наукометричних баз Scopus та Web of Science. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу, задовольняє їхні потреби та інтереси, підтримку здорового способу життя. ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЕГ відмітила недостатній рівень реагування адміністрації ЗВО на побажання здобувачів, які вони висловлюють під час анкетування. Рекомендовано більш активно обговорювати всі зауваження та побажання здобувачів, а також запровадити анкетування і опитування випускників ОНП щодо проблемних питань та шляхів вдосконалення програми.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони Критерію 7, а також наявність несуттєвого недоліка (недостатнє реагування на проблеми, які виникають у аспірантів), який не впливає на досягнення програмних результатів навчання, група експертів дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентується «Положенням про запровадження освітніх програм у Харківському національному медичному університеті http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_or2020.pdf. Перегляд ОП здійснюється періодично, не рідше одного разу на 2 роки, враховуючи пропозиції та зауваження стейкхолдерів, зміни у нормативних документах. Перегляд даної ОП ініційований усіма учасниками освітнього процесу: гарантом ОП, здобувачами, науково-педагогічними представниками та роботодавцями. Згідно Відомостей про самооцінювання за результатами перегляду 2017 року було вилучено освітній компонент «Сучасні наукові дослідження у педіатрії» у зв'язку з розробкою та впровадженням ОП підготовки фахівців третього рівня вищої освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія» у ХНМУ (ОП «Педіатрія» схвалена вченою радою ХНМУ у 2017р., протокол №3 від 23 березня 2017 року). Проте при перегляді навчального плану 2020 року серед вибіркового компонента є дисципліна «Сучасні наукові дослідження у педіатрії». Експертна група рекомендує привести у відповідність ОП та НП. Також слід зазначити, що остання редакція освітньої програми «Медицина» була 31.08.2020 р., однак документ, викладений в електронній системі, не містить ознак затвердженого (відсутній підпис ректора).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час проведення акредитації експертами встановлено, що здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного забезпечення її якості. З метою моніторингу думки здобувачів щодо якості освітнього процесу проводиться анонімне опитування, де аспіранти мають можливість висловитись щодо задоволення навчанням в аспірантурі та про її освітню та наукову складову. На офіційному сайті ЗВО є узагальнений звіт щодо аналізу результатів анкетування аспірантів. http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7283%3A2021-05-11-08-15-40&catid=18%3A2011-05-17-07-02-59&Itemid=41&lang=uk. При проведенні фокус-груп зі здобувачами було відмічено, що аспірант II року навчання Тверезовський В.М. є членом проектної групи даної ОП. Однак чітких пропозицій та рекомендацій щодо оновлення ОП, які б надходили саме від аспірантів, експертною групою не було виявлено. Самі здобувачі зазначили, що їх все влаштовує в даній ОП. Також було відмічено, що представники Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХНМУ залучені до Вченої Ради ХНМУ і безпосередньо залучаються до обговорення ОП, попередньо зібравши пропозиції від здобувачів, але яких саме пропозицій – зазначено не було.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Співпраця ЗВО та роботодавців відбувається на партнерських засадах. Роботодавці зацікавлені у підготовці висококваліфікованих спеціалістів, що будуть конкурентно спроможними фахівцями та триматимуть високу планку лікувального закладу. При проведенні фокус-груп з роботодавцями було відмічено, що на практичних заняттях представники роботодавців мають змогу спілкуватися зі здобувачами вищої освіти та визначати сильні й слабкі сторони підготовки. Крім того, було зазначено, що директор університетської клініки є членом Вченої Ради університету та бере участь в обговоренні ОП щодо її наповненості освітніми компонентами. Також один із представників роботодавців вніс пропозицію щодо покращення освітньої складової, а саме: інтегрувати процес освітньої програми, так як вона складає 1 рік та 2 місяці і здобувачі не мають достатнього часу працювати над самим клінічним дослідженням дисертаційної роботи, тому можливо було б краще збільшити тривалість освітнього

процесу до 2 років тим самим розвантажити здобувачів для безпосереднього їх залучення до клінічної роботи по дисертаційному дослідженню .

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЗВО активно підтримує зв'язки з випускниками, орієнтуючись у їх кар'єрних траєкторіях. Значна частина випускників на сьогодні працевлаштовані в ХНМУ та займаються викладацькою діяльністю. В університеті створено інформаційну базу випускників за кожною ОНП. Відділ аспірантури, докторантури та клінічної ординатури є основним підрозділом, який відстежує, збирає інформацію щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Експертною групою рекомендовано запровадити системне запрошення випускників на лекції для здобувачів ОП для обміну досвідом та інформацією щодо навчання на даній ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. В університеті діє Навчально-науковий інститут якості освіти (ННІ ЯО), який був створений 1 вересня 2016 року на підставі рішення Вченої ради ХНМУ. Він об'єднує підрозділи та відділи університету, що відповідають за діяльність та розвиток навчального, навчально-методичного, соціально-психологічного, науково-інтелектуального, інформаційно-технологічного напрямів роботи університету. Крім того, інститут якості освіти забезпечує проведення анонімного анкетування здобувачів та співробітників щодо якості освітньої діяльності, постійно відбувається співпраця з усіма стейкхолдерами ОНП. Дана інформація підтверджена безпосередньо директором ННІ ЯО та внутрішніми документами ЗВО. На рівні кафедр постійно проходять обговорення, заслуховування та прийняття рішень щодо оновлення змісту освітньої складової. Порушень існуючої в університеті періодичності перегляду ОП не виявлено.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП 222 «Медицина» є первинною, тому зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій, відсутні. Однак були проведені акредитації інших освітніх програм (як магістерського рівня так і рівня доктора філософії). Результатом їх проведення було створення Положення про неформальну освіту в ХНМУ, Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін (кредитів ECTS) та визначення академічної різниці, а до складу проектних груп ОНП почали залучати здобувачів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Після проведених зустрічей зі здобувачами, НПП, адміністративним персоналом та представниками окремих структурних підрозділів, експертною групою встановлено, що у ЗВО є розуміння важливості культури якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Відбувається постійна співпраця з роботодавцями, які мають можливість переглядати та вносити корективи до освітньо-наукової програми. Науково-педагогічні працівники залучені до процесів створення та вдосконалення основних та вибіркового компонентів ОНП. Існує постійний зв'язок між здобувачами вищої освіти шляхом проведення анкетувань щодо задоволеності змістом та основними компонентами ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Заклад вищої освіти дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. До перегляду ОП залучається адміністративний та науково-педагогічний персонал, роботодавці а також здобувачі. В університеті діє Навчально-науковий інститут якості освіти, який забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП шляхом постійної співпраці з усіма учасниками освітньо-наукового процесу. Впроваджена система менеджменту якості за міжнародним стандартом ISO 9001:2015.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Аспіранти недостатньо залучені до перегляду ОНП Медицина, оскільки чітких пропозицій щодо оновлення ОНП від здобувачів не надходило. Рекомендовано більш активно залучати здобувачів до перегляду ОНП. Слід посилити співпрацю із випускниками аспірантури минулих років саме за напрямом удосконалення освітньо-наукового процесу з метою покращення практичного досвіду та обміном інформації, покращення організації та провадження освітнього процесу, урізноманітнення наукової складової ОНП. Навчальний план та ОНП містять різні дані щодо переліку вибіркових дисциплін професійного напрямку, рекомендовано привести у відповідність ОНП та НП. Рекомендовано також привести у відповідність документ ОНП через надання йому ознак затвердженого.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В ЗВО наявні процедури забезпечення якості вищої освіти, залучаються до процесу перегляду усі учасники освітньо-наукового процесу. Однак виявлено недостатнє залучення саме здобувачів до перегляду ОП. В ХНМУ наявний зв'язок з випускниками, які на сьогодні працевлаштовані в університеті та займаються викладацькою діяльністю. Проте рекомендується вдосконалити співпрацю з випускниками, а саме залучити їх до читання лекцій, проведення практичних занять зі здобувачами для обміну досвідом. Також рекомендовано взяти до уваги пропозицію представника роботодавців щодо інтеграції процесу освітньої програми. Загалом зауваження, що виявлені під час акредитації даної ОНП, не створюють перешкод для її реалізації. Тому експертна група дійшла висновку, що представлена ОНП за спеціальністю 222 «Медицина» третього освітньо-наукового рівня відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу під час реалізації ОНП є доступними для них та регулюються Законом України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/stru>), Статутом ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=868%3A2012-07-13-13-20-33&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk), «Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ» (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-dod_org.zip), Кодексом корпоративної етики ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/1130_kodex.pdf), Колективним договором на 2020-2025 р. (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_univer/kol_dog_zm1.pdf), Положенням про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/polozhennia.doc>), Положенням про вибіркові дисципліни (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/pol_vybir_dysc_df.pdf), Положенням про академічну мобільність (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/pol-ak-mob.zip>). Зазначені та інші документи розміщено на офіційному сайті університету (<http://knmu.kharkov.ua>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Інформація щодо оприлюднення проекту ОНП з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін на офіційному веб-сайті ХНМУ відсутня. Під час відео-зустрічей з гарантом ОП і фокус-групами усіх заінтересованих сторін ЕГ отримала інформацію щодо обговорення та внесення змін і зауважень до ОНП, починаючи з 2016 року. Останнє обговорення змін до ОНП відбулося 18 березня 2021 року.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ХНМУ розміщена інформація про ОНП зі спеціальності 222 – Медицина галузі знань 22 – Охорона здоров'я за посиланням: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/onp_med2020.doc. Інформації достатньо для інформування всіх заінтересованих сторін і суспільства. Під час відео-зустрічі аспіранти підтвердили, що вони з цією інформацією ознайомлені.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу у ХНМУ, є достатньо чіткими, зрозумілими та доступними, підтверджені відповідними нормативними документами. Структура та навігація сайту ЗВО є доволі зручною, зрозумілою та інформативною для користувача.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Документ «Освітньо-наукова програма» не містить ознак затвердженого (відсутній підпис ректора щодо її затвердження). Також посилання на електронну скриньку для пропозицій, зауважень щодо освітньої програми, яке наведене у Відомостях про самооцінювання, не є активним. ЕГ пропонує для подальшого оновлення та вдосконалення ОНП запровадити її оприлюднення як проєкту (до затвердження) на сайті ХНМУ з метою збору пропозицій і зауважень від усіх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні та несуттєві недоліки (відсутність всіх необхідних формальних елементів на затвердженому документі, а також неактивне посилання на скриньку для пропозицій), які можна виправити у скорочений термін, група експертів дійшла висновку про відповідність Критерію 9 рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Структура та зміст ОНП частково відповідає очікуванням та інтересам аспірантів. Під час інтерв'ю ЕГ здобувачі висловлювали задоволення побудовою ОНП, оскільки перед плануванням наукової роботи вони вивчають такі дисципліни, як «Методологія наукових досліджень», «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність», які містять алгоритм визначення напрямку наукового дослідження, вивчення літератури, а також містять елементи ознайомлення із вимогами процедур, які передбачені в університеті щодо планування. Крім того, здобувачі зазначили необхідність вивчення усіх дисциплін за графіком, який зазначений у навчальному плані, який передбачає проходження освітньої компоненти протягом 1-го року навчання та у вересні 2-го року. У дискусії з ЕГ з питань значної щільності графіку аспіранти зазначили, що це є для них оптимальним, оскільки формує загальне уявлення про всі необхідні напрямки знань щодо педагогічних та наукових аспектів. У разі необхідності вони можуть протягом всіх років навчання звертатися до викладачів за консультаціями. Про такий підхід та оцінку графіку освітнього процесу як оптимального зазначили і викладачі. Слід, однак, зазначити, що при вивченні експертами результатів анкетування аспірантів, які надав Гарант, було виявлено низку побажань здобувачів щодо перегляду графіку опанування освітньою компонентою через недостатність часу на процедуру планування роботи, набір матеріалу для дослідження (що описано у підкритерії 2.8). Педагогічні компетентності здобувачі опановують під час вивчення дисципліни «Інноваційна педагогіка». Програмним результатом навчання, які пов'язані із дослідницькою діяльністю, виділено значну кількість кредитів (29 кредитів ЄКТС із 42), які охоплені обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами. Однак, на думку ЕГ зміст вибіркових компонентів дещо обмежує вибір здобувачами дисциплін, оскільки одразу розмежовує їх на фундаментальні та клінічні. Це створює перепони для формування істинно індивідуальної освітньої траєкторії навчання, оскільки здобувач вибирає завідомо зрозумілу дисципліну з

того чи іншого напрямку («Належна клінічна практика (Good Clinical Practice) і основи доказової медицини» або «Належна лабораторна практика (Good Laboratory Practice, лабораторні тварини і основи доказової медицини» відповідно). Відповідно, з блоку «Сучасні наукові дослідження з проблематики ...» у здобувача майже немає вибору, оскільки кожен вибирає свій науковий напрямок. Експертною групою рекомендовано розширити перелік вибіркових дисциплін та включити туди дисципліни, які були би універсальними для всіх напрямків, які включає ОНП «Медицина».

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Експертна група пересвідчилась, що тематика дисертаційних досліджень усіх здобувачів відповідає напрямові наукових досліджень керівників. Для прикладу: в електронній системі Національного агентства ([blob:https://office.naqa.gov.ua/024d799c-5dec-42bb-a92d-97d1fc10d4e7](https://office.naqa.gov.ua/024d799c-5dec-42bb-a92d-97d1fc10d4e7)) можна ознайомитися із публікаціями професора Криворучко І.А. та науковим напрямком роботи аспірантки Дроздової А.Г.; науковими роботами професора Журавльової Л.В. та аспіранта Пильова Д.І.; науковими працями професора Вовка О.Ю. та аспірантки Онашко Ю.М.; публікаціями професора Щербини М.О. та аспірантки Шелест Н.В.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ХНМУ надає широкі можливості для проведення наукових досліджень, а також для апробації результатів. Вивчення матеріально-технічної бази університету дозволило ЕГ пересвідчитися у наявності потужностей для проведення досліджень на базі наукових лабораторій: науково-дослідного інституту експериментальної та клінічної медицини ХНМУ (ресурси продемонстровано під час онлайн-огляду інституту директором Ткаченко А.С.); науково-дослідної лабораторії (завідувачка Іваненко Т.О.); навчально-наукового медичного центру «Університетська клініка» (директор Мальцев А.В.); навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ (директор Завгородній І.В.), а також були продемонстровані ресурси широкого переліку клінічних баз науково-дослідних установ, з якими університет співпрацює через договори (підтверджуючі документи надані в електронному кабінеті як відповідь на запит ЕГ). ХНМУ витрачає фінансові ресурси на підтримання аспірантів у разі необхідності закупівлі ними реактивів для досліджень. Так, гарантом надано підтверджуючі документи (розміщені в електронному кабінеті) щодо закупівлі реактивів для аспірантів: Ткаченко М.О., Тесленко О.С., Кузьмінової В.В., Колісник В.О., Стоянової Ю.Д. та інших). ХНМУ надає безоплатний доступ аспірантам до світових баз наукових публікацій Scopus, Web of Science, а також фінансує деякі публікації, що містять результати наукових досліджень (ХНМУ має 3 власні журнали з категорії Б). Університет проводить регулярні конференції: щорічно у ХНМУ та за його участю проводиться біля 50 наукових, науково-практичних заходів міжнародного та всеукраїнського рівнів, у тому числі за Реєстрами МОЗ, НАМН, МОН, у яких здобувачі можуть брати участь з метою апробації результатів дисертації (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=53&Itemid=74&lang=uk). Товариство молодих вчених приймає активну участь у заходах, присвячених науці та громадському життю, які проводить університет. Так у 2021 році проведені: міжвузівська конференція студентів та молодих вчених «Медицина третього тисячоліття», Школа молодого науковця, брейн-ринг «Медицина без меж» та інші (протоколи засідань ради молодих вчених надані в електронному кабінеті на запит ЕГ). Експертна група встановила, що проміжна атестація не має вигляд широкого обговорення, наукового семінару, або презентації у колі фахівців суміжних спеціальностей відповідно до Зальцбурзьких принципів, які акцентують увагу на створенні достатнього наукового середовища для супроводження аспірантів. Рекомендовано звернути увагу ЗВО на процедурі проміжної атестації та вдосконалити методи її проведення.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

ЗВО надає можливість для здобувачів міжнародного стажування та виконання частини наукових робіт. Так, аспіранти Лещина І., Завгородній І., Чухно І. брали участь у міжнародному семінарі «Академічна доброчесність у системі внутрішнього забезпечення якості освіти» (Київ), Шапаренко О. брав участь у стажуванні з програми академічної доброчесності (Люблін). Здобувачі Пильов Д., Говардовська О., Черних В., Волік М., Швець О., Мартовицький Д. проходили наукове стажування в госпіталі Havelhohe (Берлін), аспірантка Стоянова Ю. проходила стажування у Туреччині. Гарант надав підтверджуючі документи у вигляді скан-копій, які розміщені в електронному кабінеті Національного агентства. Під час відео-зустрічей із здобувачами та представниками самоврядування Голова ради молодих учених ХНМУ Плехова О. та Маркевич М. зазначили про активну участь аспірантів у конференціях як внутрішніх, так і міжнародних. Вивчивши всі надані гарантом документи, а також поспілкувавшись із аспірантами експертна група пересвідчилась у наявності широких можливостей щодо апробації наукових результатів, а також участі у міжнародних проектах різного наукового напрямку.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів активно публікуються у виданнях, які входять до баз Scopus та Web of Science. На запит ЕГ було надано перелік публікацій наукових керівників, що був опрацьований експертами (представлений в електронному кабінеті). Науковці мають статті за останні 3 роки у виданнях як вітчизняних, так і зарубіжних. Крім того, вони беруть участь у міжнародних конференціях, міжнародних програмах. Так, завідувачка кафедри філософії Карпенко К.І. разом із аспірантами брала участь у конференціях: «Перед обличчям антимікробної резистентності - потрібна дослідницька революція!» (м. Берлін); «Медична гуманітаристика» (м. Варшава). Завідувачка кафедри психіатрії Кожина Г.М. має досвід участі у міжнародних програмах з психіатрії та неврології, разом із колегами «Інституту неврології, психіатрії та наркології АМН України», про що було зазначено під час проведення зустрічі експертної групи із роботодавцями. Результати наукових досліджень, у яких беруть участь керівники, впроваджуються як в практичну, так і фундаментальну медицину (Пат. № 137044, UA, МПК. А61В 5/103. Харківський національний медичний університет, Чеканова І.В., Вовк О.Ю., Вовк Ю.М., Ікрамов В.Б.– З. № u201903515; заявл. 08.04.2019; опубл. 25.09.2019. Пристрій для вимірювання глибинної асиметрії черепних ямок. 5. Пат. № 141522, UA, МПК. А61В 5/103. Харківський національний медичний університет, Чеканова І.В., Вовк О.Ю., Онашко Ю.М., Войницька О.М., Сосонна Л.О. З. № u201910507; заявл. 21.10.2019; опубл. 10.04.2020. Вимірювальний циркуль.)

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

ХНМУ проводить активну політику щодо забезпечення дотримання всіма сторонами наукового та освітнього процесу принципів академічної доброчесності. В університеті створено дієву систему дотримання академічної доброчесності (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk). Документи, які регламентують ці питання, є наступні: Кодекс академічної доброчесності, Положення про академічну доброчесність, Положення про Групу сприяння академічній доброчесності, Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами. Академічний персонал, а також аспіранти активно беруть участь у міжнародних семінарах з питань академічної доброчесності (сертифікати надані гарантом в електронному кабінеті). Перевірка документів здійснюється за допомогою інтернет-системи «Unichек», на використання якої укладено відповідний договір (скан-копія надана ЕГ в електронному кабінеті). Також затверджено «Положення про порядок перевірки у ХНМУ текстових документів на наявність текстових запозичень». Всі документи розміщені у відкритому доступі на сайті ХНМУ (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antypLAGIAT/polog_perevirka.pdf). Під час інтерв'ю з різними групами учасників освітнього процесу ЕГ з'ясувала, що рівень інформованості щодо питань академічної доброчесності, плагіату, у тому числі самоплагіату та самоцитування, є високим.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

ЗВО надає аспірантам широкі можливості для проведення наукових досліджень, а також для апробації результатів через проведення численних конференцій, наукових заходів, стимулювання участі у міжнародних конференціях та школах. Матеріально-технічна база є потужною, оскільки залучені ресурси не тільки університету (Університетська клініка, університетські науково-дослідні лабораторії), але й інших науково-дослідних установ м. Харкова через договори про співпрацю. Університет надає можливість часткового фінансування аспірантських наукових досліджень. Політика запобігання академічної недоброчесності проводиться активно із залученням міжнародного досвіду через участь у відповідних семінарах та програмах стажувань.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Структура та зміст ОНП частково відповідає інтересам аспірантів у частині формування індивідуальної освітньої траєкторії. Експертною групою рекомендовано розширити перелік вибірових дисциплін, включивши туди дисципліни, які були б універсальними для всіх напрямків ОНП «Медицина». Не враховані побажання здобувачів щодо термінів реалізації освітньої компоненти. Рекомендовано залучити аспірантів до обговорення ОНП під час наступного її перегляду та широко обговорити це питання. Процедура проміжної атестації потребує вдосконалення. ЕГ рекомендує проводити проміжні звіти аспіранти у вигляді наукових семінарів у широкому колі спеціалістів суміжних спеціальностей.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зважаючи на наведені сильні та несуттєві слабкі сторони Критерію 10 (обмежені можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, неврахування побажань аспірантів щодо термінів реалізації освітньої компоненти, недосконала система проміжної атестації), які, однак, не впливають на досягнення програмних результатів навчання, група експертів дійшла висновку про відсутність суттєвих системних недоліків та визначила, що ОНП відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сілкіна Юлія Валеріївна

Члени експертної групи

Хитрий Григорій Павлович

Павлюк Оксана Миколаївна